

Õiguskantsler

Teie 18.04.2021 nr

Meie 21.05.2021 nr 7-5/210971/2103494

Lasteaiakohtade jagamine Harku vallas

Lugupeetud avaldaja

Pöördusite õiguskantsleri poole, sest Te ei ole rahul lasteaiakohtade jagamisega Harku vallas. Te ei saanud oma lapsele kohta [] lasteaias, mis oli Teie esimene eelistus, sest elate lasteaiast 2,6 kilomeetri kaugusel. Saite koha [] lasteaias, mis oli Teie teine eelistus, aga see asub Teie kodust 6,5 kilomeetri kaugusel. Teie teada jäi kohast [] lasteaias ilma ka üks pere, kes elab lasteaiast 700 meetri kaugusel. Küsisite, kas lasteaiakohtade jagamisel võib elukoha kaugust lasteaiast arvestada meetri täpsusega ning kas on õige arvesse võtta ka seda, et samas lasteaias käivad teised sama pere lapsed.

Harku Vallavalitsuselt saadud teave lasteaiakohtade jagamise kohta [] lasteaias ei anna põhjust arvata, et vallavalitsus on jaganud kohti õigusvastaselt, kuna seadus kohustab lasteaiakohti jagades võimaluse korral arvestama samas lasteaias käivate õdede ja vendadega. Samuti tuleb silmas pidada seda, et pakutud koht oleks perele kättesaadav, mida mõjutab muude asjaolude hulgas pere elukoha kaugus lasteaiast. Kui vaja, võib seda arvestada meetri täpsusega.

Vallavalitsuse alusharidusspetsialist selgitas, et [] lasteaias vabanes ühe rühma jagu kohti nende laste arvelt, kes lähevad sügisel kooli. Peresid, kes soovisid oma lapsele esimese eelistusena kohta [] lasteaeda, oli 46. Neist 10 lapsel on [] lasteaias käiv õde või vend. Seega said nemad koha eelisjärjekorras. Järgmiseks pakuti kohti lasteaias lähedal elavatele lastele ning Harku valla sotsiaal- ja tervishoiuosakonna ettepanekul kahele erivajadusega lapsele, kelle jaoks [] lasteaed on kõiki asjaolusid arvesse võttes sobivaim lasteaed. Elukoha lähedus arvatati välja meetri täpsusega mööda lühimat võimalikku teekonda. Kuigi reeglina on lasteaiarühmas 20 last, siis konkreetsel juhul ei olnud vallavalitsusel võimalik pakkuda lasteaiakohta kokku rohkem kui 16 lapsele, sest rühma koosseisus on kaks erivajadusega last, mistõttu kujunes rühm tavarühma asemel sobitusrühmaks (vt [koolieelse lasteasutuse seaduse](#) § 7 lõiked 1 ja 3).

Seaduse järgi tuleb valla- ja linnavalitsusel anda kõigile selles vallas või linnas elavatele pooleteise- kuni seitsmeaastastele lastele koht teeninduspiirkonna lasteaias ([koolieelse lasteasutuse seaduse](#) § 10 lõige 1). Seadus võimaldab valla- või linnavolikogul määrata kõikide lasteaedade teeninduspiirkonnaks kogu kohaliku omavalitsuse territooriumi. Nii on teinud ka Harku vald. Seadus ei anna vanemale õigust nõuda valla- või linnavalitsuselt kohta konkreetses lasteaias, vaid seda, et ta saaks koha teeninduspiirkonna lasteaias. Seaduse järgi on vanematele

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

lasteaiakoha valik vaba siis, kui soovitud lasteaias on vabu kohti (§ 15 lõige 2). Kui soovijaid on rohkem kui kohti, jagab kohad soovijate vahel valla- või linnavalitsus.

Seadus kohustab valla- või linnavalitsust lasteaiakohti jagama nii, et võimaluse korral eelistataks lapsi, kelle pere teised lapsed juba käivad samas lasteaias (§ 15 lõige 3). Põhimõtte, et ühe pere lastel on õigus saada koht samas lasteasutuses, lisati seadusesse seetõttu, et vastasel juhul võivad pered sattuda keerulisse olukorda, kus vanemal tuleb iga päev viia üks laps ühte, teine teise lasteaeda jne. Samuti peeti sellise põhimõtte kehtestamist oluliseks seetõttu, et ühe pere lastel on turvalisem käia oma õe või vennaga samas lasteaias – see soodustab lapse kiiremat kohanemist (vt koolieelse lasteasutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu 641 SE [materjale](#)).

Seadus ei näe ette, et lapsele peab andma lasteaiakoha, mis asub tema pere elukohale võimalikult lähedal. Siiski ei saa lugeda valla- või linnavalitsuse kohustust täidetuks, kui perele pakutakse kohta lasteaias, kuhu minek võtab näiteks ebamõistlikult kaua aega või on liiga kulukas. Ebamõistlikult suur ajakulu mõjutab lapse heaolu, tema lasteaiapäev kujuneb liiga pikaks ja väsitavaks. Seega tuleb valla- ja linnavalitsustel arvestada koha pakkumisel ka lasteaiateenuse tegeliku kättesaadavusega.

Omavalitsusel on võimalik oma territoorium jagada lasteaedade teeninduspiirkondadeks ning anda lasteaiakohad vaid selle lasteaiateeninduspiirkonnas elavatele lastele, et tagada lasteaiakohtade parem kättesaadavus. Samas ei pruugi territooriumi jagamine teeninduspiirkondadeks olla alati parim lahendus. Mõnikord soovivad vanemad valida lapsele lasteaiateeninduspiirkonnas, mis ei ole nende elukoha lähedal, vaid jääb nende töölemineku teele või vanavanemate elukoha lähedale, siis saavad vanavanemad olla abiks laste lasteaeda viimisel ja sealt toomisel. Lasteaedade jagamine lasteaedadesse teeninduspiirkondade alusel ei pruugi tagada paljudele peredele vajalikku paindlikkust. Seepärast annab kehtiv seadus omavalitsustele laia kaalumisruumi, kuidas teeninduspiirkondi määrata ja lasteaiakohtade jagamine korraldada.

Ka Harku vallas lasteaiakohtade jagamist reguleeriva vallavalitsuse määruse „[Laste Harku valla koolieelsesse lasteasutusse vastuvõtu ja sealt väljaarvamise kord](#)“ § 3 lõike 4 järgi arvestatakse lasteaiakohtade jagamisel seda, kas samas lasteaias käib ka teisi sama pere lapsi, ning pere elukoha lähedust lasteaiateeninduspiirkonnale. Lasteaiateeninduspiirkonna ja kodu vahelise kauguse arvutamine meetri täpsusega mööda lühimat teekonda võib olla vajalik, et arvutada välja tegelik pere elukoha kaugus lasteaiast ning vältida lasteaiakohtade meelevaldset jagamist.

Kui esialgu pakutud lasteaiakoht jääb perele liiga kaugeks või kui pere ei saa seda mingil muul põhjusel mõistlikult kasutada, on võimalik sellest vallavalitsusele teada anda. Harku Vallavalitsuse määruses „[Laste Harku valla koolieelsesse lasteasutusse vastuvõtu ja sealt väljaarvamise kord](#)“ on ette nähtud, et kui lapsevanem loobub lasteaiakohtast selle tõttu, et pakutud koha kasutamine ei ole kõiki mõistlikke asjaolusid arvestades võimalik ja seega ei ole lasteaiateenus kättesaadav, pakutakse lapsele mõnd muud vaba lasteaiakohta (§ 3 lõige 6¹). Teadaolevalt on Harku Vallavalitsus sellistel juhtudel ka lahendusi otsinud.

Kui vanem pole rahul vallavalitsuse pakutud lasteaiakohaga, on tal võimalik lasteaiakoha pakkumine vaidlustada halduskohtus. Halduskohus saab hinnata, kas pakutud lasteaed on perele asukoha poolest kättesaadav, seejuures võtab kohus arvesse konkreetset peret puudutavaid asjaolusid.

Loodetavasti on nendest selgitustest abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks (avaldaja andmeteta): Harku Vallavalitsus

Angelika Sarapuu 6938411
Angelika.Sarapuu@oiguskantsler.ee